

Svenska Aralsjösällskapet

Verksamhetsberättelse 2015

Under verksamhetsåret 2015 har föreningens informationsaktiviteter varit begränsade beroende på svårigheter att jämka samman arbetsinsatser och ekonomi för seminarieverksamhet. Diskussioner har förts i styrelsen kring möjligheten att arrangera en seminarieserie kring Aralsjöproblematiken. Vi hoppas dessa kan realiseras under det kommande året. Stor del av vår informationsverksamhet har i övrigt varit koncentrerad kring våra aktiviteter i anslutning till vårt partnerskap i UZWATER (beskrivet mer i detalj nedan).

Vi har hållit två seminarier (se nedan), i samband med årsmötet och samband med ett besök av kollegor från Uzbekistan med kopplingar till UZWATER som var i Uppsala i juni.

Vi har naturligtvis också utnyttjat tillfället att informera då vi deltagit i andra aktiviteter av relevans för Aralsjöproblematiken. Exempel på detta är vid deltagande i World Water Week i Stockholm. Vi har också informerat om Aralsjöproblematiken och föreningens verksamhet vid flera aktiviteter inom det EU-TEMPUS-projekt, UZWATER, där SASS är en av parterna. Det har skett till exempel vid besöken vid Uzbekiska universitet under våren.

År 2015 hade Svenska Aralsjösällskapets webbsajt 1 067 besök, 26% av besöken utgjordes av återkommande besökare. Den överväldigande majoriteten av besökarna var från Sverige. Totalt tittade de på 2 998 sidor eller 2,8 sidor per besök som varade i genomsnitt 2 min och 39 sek. Populäraste sidan var startsidan följt av "Aktuellt" och "Vårt arbete och historia". Besöksfrekvensen var låg men jämnt fördelad över året. Statistiken har samlats in med hjälp av Google Analytics som emellertid bytte algoritm för insamlandet under året så att det resultatet inte är fullt jämförbart med tidigare års statistik.

Medlemmar

Då medlemsavgiften beslutades slopas i och med 2014 är det svårt att identifiera antalet medlemmar i föreningen, några nya medlemmar har dock hört av sig men någon aktuell lista på medlemmar finns inte för närvarande.

Styrelse och övriga valda funktionärer

Under året har *Gunilla Björklund* varit ordförande.

Styrelsen har i övrigt utgjorts av

Yulya Zhuk, sekreterare¹

Johan Fresk, kassör

Lars Rydén, övrig ledamot

Jerker Jarsjö, övrig ledamot

Gitte Jutvik, övrig ledamot

Claes Levinsson, övrig ledamot

Anna Forslund, övrig ledamot

Ersättare: *Stig Lindberg*, *Linda Strandenhed* och *Christian Andersson*

Revisorer: *Ulf Holmberg* och revisorssuppleant *Marianne Nilsson*.

Valberedning: *Kerstin Lindahl-Kiessling* (sammankallande) och *Bo Kjellén*

¹ Yulya har dock under hösten varit i Nepal. I brist på vikarie har olika styrelsemedlemmar fört protokoll.

Styrelsemöten

Styrelsen har sammanträtt 5 gånger under året inklusive det konstituerande mötet. Årsmötet hölls den 22 april, 2015, vid Centrum för Rysslandsstudier, Uppsala universitet, varefter följde ett konstituerande styrelsemöte.

Verksamhet

Följande aktiviteter har genomförts:

Efter årsmötesförhandlingarna den 22 april, höll Lars Rydén en presentation av erfarenheterna från föregående veckas besök i Urgench, Nukus och Muynak i Uzbekistan. Besöket, där Gunilla också deltog, var en del i erfarenhetsutbytet mellan EU-länderna och Uzbekistan inom ramen för EU-Tempusprojektet UZWATER. I samband med besöket vid institutionen i Nukus blev det också möjligt att besöka Savitski-museet men vi kunde tyvärr inte träffa dess föreståndare Marinika Babanazarova, som i slutet av sommaren avsattes från sin post. Vi gjorde också ett besök i den forna hamnstaden Muynak. Aralsjön ligger nu alldeles för långt från Muynak för att det skulle vara möjligt att åka på forna sjöbotten fram dit. Deltagarna i Lars' presentation uppskattade mycket att bli uppdaterade när det gällde aktiviteterna inom UZWATER och också möjligheten att se bilder från den tidigare Aralsjöhamnstaden Muynak.

Under 2011 beslöt Svenska Aralsjösällskapet att arbeta för att förbättra kontakterna med universitet och forskningsinstitutioner i Uzbekistan för att stärka kunskaperna om vattensituationen i landet, speciellt vid Aralsjöområdet. I samarbete med Tekniska Högskolan i Stockholm, som har en lång historia av samarbete med Centralasien, togs kontakt med en rad universitet i Uzbekistan. Kontakterna utmynnade i en ansökan om ett TEMPUS projekt för att stärka undervisningen i miljö, vatten och hållbarhetsfrågor vid universiteten i Uzbekistan. Ansökan till EU:s Tempus program skrevs av Lars Rydén i samarbete med KTH's internationella avdelning. Parter i projektet, benämnt UZWATER, var Uppsala universitet, Svenska Aralsjösällskapet och Tekniska Högskolan (KTH) i Sverige, samt Lettiska universitetet i Riga, Kaunas Tekniska universitet (KTU) i Litauen och Lantbruksuniversitet i Warszawa i Polen, samt 8 universitet i Uzbekistan, nämligen i Tashkent, Samarkand, Bukhara, Urgench och Nukus vid Aralsjön. KTU tog på sig rollen som samordnande partner. Projektet, som påbörjades officiellt oktober 2012 fortgår, efter ett halvårs förlängning, till den 15 april 2016. Huvudsyftet är att skapa 2-åriga masterutbildningar i miljövetenskap och hållbar utveckling med inriktning mot vattenfrågor vid samsarbetsuniversiteten i Uzbekistan. Svenska Aralsjösällskapets uppgift i projektet är främst att främja och bidra med kontakter mellan universiteten och det övriga samhället i Uzbekistan och därigenom skapa lämpliga masterprojekt för att främja hållbar utveckling i området.

I samband med besök av representanter från Urgench i UZWATER-programmet hade SASS två föreläsningar den 11 juni. Föreläsningarna hölls vid Geocentrum, Uppsala universitet. Den första föreläsningen hölls av Inna Rudenko (PhD, Urgench State University) och hade titeln: *"Aral Sea Problems and Water Resources Management in Uzbekistan."* Den andra föreläsningen hölls av Prof. Sardor Khodjaniyazov (Deputy Rector on Academic Issues, Urgench State University) och hade titeln: *"Higher Education System in Uzbekistan and Urgench State University"*. Arrangemanget var ett samarbete mellan Aralsjösällskapet och Geocentrum. Tyvärr visade det sig att tidpunkten var alltför sent på terminen och även om presentationerna borde ha lockat flera deltagare så bidrog den sena tidpunkten och det vackra försommarsvädet till en mycket blygsam åhörarskara (=3 personer).

I övrigt har verksamheten i Uzwater projektet under 2015 dominerats av produktion av läromedel för de mastersprogram och masterskurser som införs vid de 8 uzbekiska universiteten i projektet. SASS genom Gunilla Björklund har således sammanställt ett material om Water diplomacy bestående av en mängd dokumentation tillgängligt på Internet och sammanfattande beskrivningar av de olika delarna. Lars Rydén har genom Uppsala Universitet i samarbete med Uzbekiska kollegor sammanställt 5 kompendier som tillsammans utgör modulen hållbar utveckling i master programmet. Modulen om water management har gjorts i Kaunas och delvis Warszawa. Det bör tilläggas att Global Water Partnership har en mängd skrifter tillgängliga på nätet, flera av dem på ryska.

22-23 maj hade Centralasiengrupperna, <http://centralasien.org/>, (organisation med huvudkontor i Malmö) en årligen återkommande 2 dagars konferens "Centralasiendagarna". Denna gång hölls konferensen i Stockholm på myntkabinettet. Gunilla Björklund medverkade och höll en presentation om Den krympande Aralsjön och SASS.

Under World Water Week, 22/8 – 28/8 deltog Gunilla Björklund i delar av sessionerna, då hon för SIWI var en av senior rapporteurs. Det fanns givetvis som vanligt möjlighet för nätverksbyggande med några deltagare från regionen även om det var relativt få deltagare från Aralsjöregionen i detta sammanhang då GWP inte hade något parallellt möte. Det övergripande mötet med de regionala Water Partnerships hölls i stället 23-24 november i Stockholm, där Gunilla var med på delar av mötet och hade tillfälle till diskussion med Vadim Sokolov från Uzbekistan. Under GWPs styrelsesammanträde 25-27 november hade Gunilla också möjlighet till intressanta diskussioner med Dr. Bulat Yessekin, Kazakhstan, som också är styrelsemedlem.

Den 13 mars, 2016 var Aralsjösällskapet inbjudet att föreläsa på Eskilstunas nya återvinningsstation ReTuna. Under rubriken Sjön som blev öken berättade Gitte Jutvik Guterstam om vad misshushållning av ekosystemen innebär för natur och människor i Karakalpakstan. Kopplingen mellan bomullsplantan och vår konsumtion av textilier och ReTunas arbete med återanvändning och återvinning blev konkret. X personer lyssnade och ombads besöka Aralsjösällskapets hemsida och sätta in 50kr till föreningen.

Under året har vi via e-post fått förfrågningar om fördjupad information om Aralsjöproblematiken för uppsatser mm från ett flertal personer, främst gymnasieelever, som hittat fram till Svenska Aralsjösällskapet som källa för råd och information om vatten- och miljöfrågor i regionen. Genom detta sprider sig vårt budskap troligen till ytterligare flera hundra personer eftersom förfrågningarna ofta handlar om att få tips om mer information inför uppsatssuppgifter.

För att finna lämpliga användningsområden för de resurser som samlades in inom Björn Guterstams minnesfond, Södra strandfolken har ett stipendium instiftats. Stipendiet omfattar 75 000 kr för och är öppet för studenter där det skall kunna bekosta studier eller projekt inom vatten och sanitet. Sökande ska komma från Karakalpakstan.

Erfarenheter, lärdomar och slutsatser

Som framgått av uppföljningen sedan tidigare år har hemsidans vikt ökat allt mer. Det finns även behov av mer information på engelska och även på ryska, som ju är ett språk som förstås

på många håll i Aralsjöområdet. För närvarande är dock de ekonomiska förutsättningarna en begränsande faktor, men då behovet av en korresponderande hemsida ökat i och med SASS roll i UZWATER måste språkuppdateringarna vara ett prioriterat område.

Vi har sett ett intensifierat samarbete med organisationer och kollegor i Uzbekistan, inriktade på hållbar utveckling, både mot bakgrund av tidigare erfarenheter och i samband med utvecklingen av projektet "Södra strandfolken" men framför allt genom arbetet inom ramen för EU-TEMPUS-projektet UZWATER där redan ett viktigt akademiskt nätverk etablerats och där ett sådant bör kunna utvidgas till att också inkludera uzbekiska studenter. Detta är alltmer tydligt ju längre projektet pågår och ju mer kontakter som knyts.

Målet är att förbättra kontakterna med pågående forskning kring Aralsjöfrågorna och att bättre bidra till projekt som också praktiskt skulle kunna förbättra situationen i Aralsjöområdet. Vi tror på att universitetssamarbete ger ringar på vattnet i form av kontakter och ökad kommunikation eftersom det är en för regimen acceptabel kontakt som möjligen ses som en förbättrad status för länderna. Denna avslutning i 2013 års verksamhetsberättelse är adekvat också för berättelsen för år 2015.

Uppsala den 14 april 2016

Gunilla Björklund
Ordförande
Marmorvägen 16A
752 44 Uppsala